

Vyčítání údajů z grafu

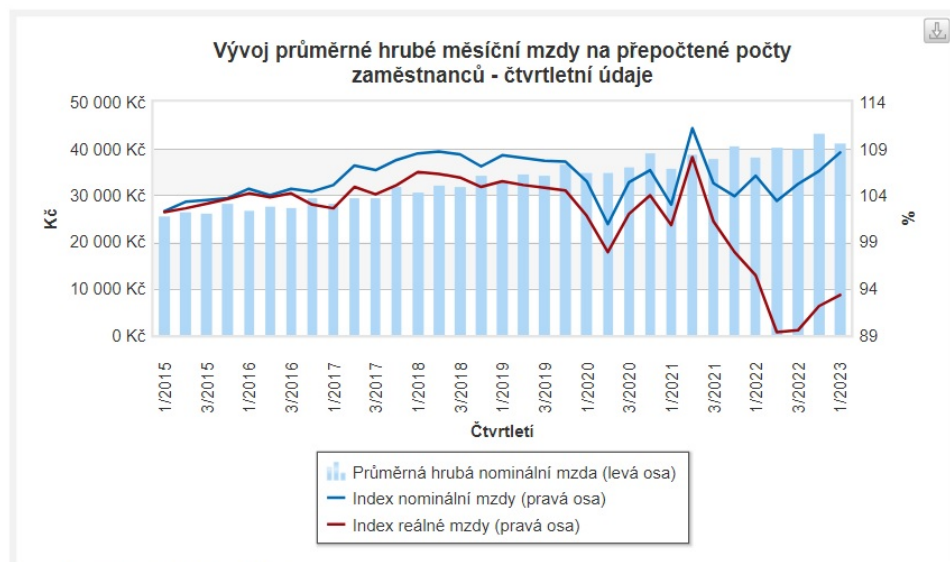
Český statistický úřad (ČSÚ) byl zřízen v roce 1969 a jako hlavní orgán státní statistické služby se zabývá získáváním údajů, zpracováváním, vytvářením a zveřejňováním statistických informací o různých aspektech vývoje České republiky a jejích částí. Na oficiálních stránkách ČSÚ (<https://www.czso.cz/>) tak můžeme zdarma nalézt grafy a tabulky shrnující např. populační vývoj, volební statistiky, dopravní nehodovost, vývoje cen bytů a vývoj nezaměstnanosti. Jeden z grafů budeme analyzovat v následujících úloze.

Obrázek 1: Sídlo ČSÚ v Praze (rok 2017).

Zadání

Na stránkách Českého statistického úřadu lze nalézt následující graf.

Zdroj dat: [Veřejná databáze ČSÚ](#)

- a) Rozhodněte o každém z tvrzení, zda z grafu vyplývá, nebo ne.
- Od roku 2018 průměrná hrubá nominální mzda neklesla pod 30 000 Kč.
 - Jestliže se zvyšuje průměrná hrubá nominální mzda, pak se také zvyšuje index nominální mzdy.
 - Index reálné mzdy byl v roce 2020 nejnižší za posledních pět let.
- b) Vymezte hodnoty, mezi kterými se pohybují hodnoty veličin za sledované období.
- c) Pokuste se vysvětlit rozdíly mezi indexy nominální a reálné mzdy cca od třetího čtvrtletí roku 2021. Co lze naopak říci o situaci z let 2015–2016, kdy byly oba indexy srovnatelné?

Slovníček:

- Z *hrubé mzdy*, kterou platí zaměstnavatel zaměstnanci, jsou strženy částky za zdravotní a sociální pojištění a daň z příjmu. Zaměstnanec tak dostává *mzdu čistou*, která je o tyto výlohy nižší.
- Nominální mzda* je konkrétní částka, zatímco *reálná mzda* vyjadřuje, kolik si toho za tuto částku může zaměstnanec koupit. Může se tak stát, že se sice zaměstnanci zvedne nominální mzda, ale protože všichni obchodníci více zdražují své zboží a služby (jinými slovy, je velká *inflace*), reálná mzda mu klesne.
- Index mzdy* představuje procentuální podíl mzdy za sledované období ku mzdě za stejné období minulého roku.

Řešení (úloha a)

- i) Tvrzení je pravdivé – všechny modré sloupcečky v tabulce přesahují od roku 2018 hladinu 30 000 Kč.
- ii) Tvrzení není pravdivé – např. při přechodu z třetího na čtvrté čtvrtletí roku 2021 došlo k navýšení průměrné hrubé nominální mzdy, ale k poklesu indexu nominální mzdy.
- iii) Tvrzení není pravdivé – hodnoty indexu reálné mzdy z let 2022 a 2023 jsou nižší.

Řešení (úloha b)

Průměrná hrubá nominální mzda se za sledované období pohybuje mezi 20 000–50 000 Kč, index nominální mzdy mezi 99–114 % a index reálné mzdy mezi 89–109 %.

Řešení (úloha c)

Z tabulky vidíme, že se od třetího čtvrtletí roku 2021 index reálné mzdy prudce propadl, zatímco zbylé dva ukazatele nikoliv (hrubá nominální mzda dokonce mírně rostla jako v předchozích obdobích). To ukazuje na možného viníka – vysokou inflaci. Podezření si můžeme potvrdit na stránkách ČSÚ (https://www.czso.cz/csu/czso/mira_inflace), kde lze v tabulkách sledujících míru inflace dohledat začátek zvyšování růstu právě ve třetím čtvrtletí roku 2021 (výřez z jedné takové tabulky je na obrázku 2).

2020	2,9	3,0	3,1	3,1	3,1	3,1	3,2	3,2	3,3	3,3	3,2	3,2
2021	3,0	2,9	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	3,0	3,2	3,5	3,8
2022	4,5	5,2	6,1	7,0	8,1	9,4	10,6	11,7	12,7	13,5	14,4	15,1
2023	15,7	16,2	16,4	16,2	15,8							

Obrázek 2: Výřez z tabulky sledující míru inflace (1/2020–5/2023)

Lze očekávat, že v letech 2015–2016 byla míra inflace naopak nízká, což si lze opět ověřit na stejném místě jako v předchozím odstavci (výřez tabulky je na obrázku 3).

2015	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3
2016	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,5	0,7
2017	0,8	1,0	1,2	1,3	1,5	1,7	1,8	2,0	2,2	2,3	2,4	2,5
2018	2,4	2,4	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,2	2,2	2,1

Obrázek 3: Výřez z tabulky sledující míru inflace (1/2015–12/2018)

Zdroje

- [1] Český statistický úřad. *O ČSÚ* [online]. Dostupné z <https://www.czso.cz/csu/czso/o-csu> [cit. 16. 6. 2023].
- [2] Český statistický úřad. *Průměrné mzdy - 1. čtvrtletí 2023* [online]. Dostupné z <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/prumerne-mzdy-1-ctvrtletí-2023> [cit. 16. 6. 2023].
- [3] Česká národní banka. *Metodický list – mzdy* [online]. Dostupné z https://www.cnb.cz/docs/ARADY/MET_LIST/mzdy_cs.pdf [cit. 16. 6. 2023].

Zdroje obrázků

- Sídlo ČSÚ
Autor: VitVit – Vlastní dílo, CC BY-SA 4.0, dostupné z <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=58427123> [cit. 16. 6. 2023].